

LITERATURA

“Un escriptor ha de fer un pont sobre l’abisme i conduir el lector a l’altra vora”

El poeta, assagista i novel·lista Xuan Bello (Paniceiros, 1965) és l’escriptor més important de les lletres asturianes. I és, també, una veu singular, de bagatge intel·lectual, “defensor de la cultura del seu poble” i capaç de connectar amb allò universal a través de la literatura. En català l’ha donat a conèixer Adesiara Editorial, que n’ha traduït i publicat *Història universal de Paniceiros* (2008) i *La neu i altres complements circumstancials* (2010). Ara acaba de publicar *Unes quantes coses boniques*, un aplec de relats reflexius.

Xuan Bello

—Evita volgudament una nostàlgia de vena oberta?

—Hi ha coses que ja van passar i que no tornen. Però això s’aprèn amb l’edat. Suposo que deu ser la maduresa. A mi em va costar. La meua infància va ser increïble i extraordinària, va durar exactament 48 anys. Moltes vegades em van dir autor nostàlgic. Vaig teoritzar sobre el sentiment de *señaladad*, que és com anomenem els asturians la nostàlgia. Però, en tot cas, sempre vaig cultivar aquella nostàlgia combativa, per una per-

cepció que vaig heretar dels meus avis i de la meua infantesa pagesa. Els pagesos europeus són els únics que conserven la mentalitat dels poetes clàssics, d’Ovidi i de Virgili. Consideren que el temps és circular i que en el principi del temps hi va haver una edat d’or on tot havia estat just. En realitat, si ho poses en el mirall de la història, és una altra modalitat del mite del progrés, on l’edat d’or està situada sempre en el futur. El que importa, en tot cas, és l’impuls ètic que les coses siguin millors.

—Què significa per a vostè tornar a ser traduït al català per Adesiara?

—Adesiara és un miracle. És un projecte editorial que envejo per al meu país, Astúries, i que m’agradaria que existís també a Espanya. És un projecte editorial d’una seriositat increïble, que d’alguna manera enforteix una idea de Catalunya i, per tant, una idea d’Espanya. En això potser en Jordi [Raventós, editor d’Adesiara] no està d’acord amb mi, però és que jo veig que una conseqüència porta a l’altra. Em sembla molt interessant des de la meua posició iberista.

—Esperava aquesta presència i recepció a Catalunya?

—Ho veig com un gran regal. Sóc lector de la literatura catalana des dels 15 anys. El primer poeta que jo llegeixo en català és Salvador Espriu i des d’aleshores sempre he llegit literatura catalana i en català. Me’n vaig anar a Mallorca un temps i tinc molts amics que escriuen en català. Amics vius i amics llegits, com Joanot Martorell i Jordi de Sant Jordi, i Gaziell i Josep Pla i Salvat-Papasseit, per cert, tan oblidat. I Josep Carner i Àlex Susanna. La literatura catalana forma part de la meua tradició no només literària sinó també sentimental.

—Què ha volgut reunir en aquest volum i per què la tria d’aquest títol?

—És un llibre escrit el 2008, publicat el 2009. La meua idea inicial era fer un catàleg de coses boniques. No només records bons sinó justificacions de vida. En el camí em vaig trobar que les coses que mereixien la pena a la vida ja havien passat. Amb això el to es va convertir en elegíac. I em vaig rebel·lar, perquè no volia reincidir en l’elegia. Van anar sortint coses que eren menys boniques però que, al mateix temps, justificaven la vida. En definitiva, va ser una espècie de llibre frontissa, on em vaig replantejar la meua escriptura, no tant pel que fa a l’estil, que també, sinó pel que fa a per què escrivia, per a què i per a qui. Em vaig adonar que crear un abisme era molt fàcil. Que un escriptor el que havia de fer era fer un pont sobre l’abisme. I conduir el lector per vies segures sobre el caos del món, d’una vora a una altra.

—En el llibre sembla que es rebel·li contra una certa idea de negativitat...

—Amb el passat ja no podem fer realment res més que pensar-hi. Hi ha una certa nostàlgia que esterilitza, que porta a l’abandó. M’agrada el títol d’un amic meu, Inaci Llope, que té un llibre que és *El combat melancòlic*. Aquest és el nostre combat, que esperem guanyar.

—Quin paper atorga a les ciutats, paisatges i llocs que fixa?

—Intento que els meus paisatges siguin un teló de fons, el lloc on succeeixen certes coses. En aquest llibre ocorren a Nova York, Tànger, Mallorca, Paniceiros... Llocs on vaig estar i vaig viure. Quan sortim a fora el nostre jo descontextualitzat percep les coses d’una altra manera.

Anna Ballbona